

Telegraful Roman

Apare Marția, Joia și Sâmbătă

ABONAMENTUL:

Pe un an 24 coroane.

Pe șase luni 12 cor. — Pe trei luni 6 cor.

Abonamentele și inserțiunile să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Corespondențele

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», str. Măcelarilor Nr. 45. Scrisori nefrancate se refuză. — Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Un sir cu litere mărunte pentru întâia oară 30 fil., pentru a doua și a treia oară cîte 20 fil.

Pentru inserate mai mari după învoială.

Cuvântul ministrului de externe

O deputație a consiliului comunal din Viena s'a prezentat în 2 l. c. la ministrul de externe, contele Czernin. Primarul Vienei, Weisskirchner, s'a rugat de ministru, să binevoiască a da unele puncte de orientare, pentru populația capitalei, cu privire la îmbunătățirea aprovizionării în urma păcii încheiate la răsărit.

Cu acest prilej ministrul de externe, contele Czernin, a făcut declarații de însemnatate deosebită.

Ocupându-se cu răspunsul președintelui Wilson, Czernin a zis, că acest răspuns venit din America nu-l consideră ca nefavoritor. Ministrul nostru de externe are convingerea, că Wilson n'a voit să vâre neînțelegere între Berlin și Viena.

După aceasta a comunicat, că guvernul francez al lui Clémenceau, înainte de a se porni ofensiva noastră dela vest, a trimis întrebare la guvernul din Viena, este oare dispus să intră în tratative, și dacă da, pe ce fel de temei?

In acord cu Berlinul, — zice contele Czernin, — am răspuns la această întrebare. N'am găsit altă piedecă, decât pretensiunea necondiționată a Franței asupra Alsacei și Lorenei. Parisul n'a voit, fără baza aceasta, să înceapă tratativele. Astfel a trebuit să pornim ofensiva noastră dela vest.

In vorbirea sa, ministrul de externe a dat lămuriri și cu privire la pacea încheiată în București.

Iată părțile acestea din cuvântul său:

Pacea cu România trebuie să formeze punctul de plecare al raporturilor noastre de prietenie.

Rectificările neînsemnate de graniță nu sunt anectări. Teritorul din cuestiune este aproape nelocuit și servește exclusiv în scopuri de siguranță militară.

Pentru scopul și promovarea navigației pe Dunărea de jos și asigurarea Porții de fier, granile se vor întinde până la înălțimile dela Turnu Severin.

Rectificând frontieră în ținutul minelor de cărbuni dela Petroșeni și în direcție sudică la depărtare de mai mulți kilometri, prin care trece în posesiunea Ungariei și înălțimea din pasul Surducului, — teritorul minelor de cărbuni este mai bine asigurat.

Comitatele Sibiu și Făgăraș promesc un nou hotar în lățime de 15—18 chilometri.

La toate trecătorile de însemnatate, și adepă: la Predeal, Buzău, Ghimeș, Bicaz și Tulgheș, noua graniță s'a pus pe teritor românesc la distanță cerută de motive militare. Colțul de țară dintre Bucovina, Moldova și Ungaria aparține întreg Austriei, pentru a putea mai bine apăra capitala bucovineană împotriva atacurilor dușmane.

Tratatul de pace cu România are în vedere interesele monarhiei și în ceeace privește proovederea populației noastre cu bucate, mijloace de trai și petrol.

Dacă România voiește să întrețină relații amicale cu monarhia austro-ungară, va putea să dobândească în Basarabia cu mult mai mult, decât a pierdut în răsboiul acesta. Am căutat, ca prin încheierea păcii să nu rămâne un ghimp pentru toate timpurile în sufletul poporului românesc.

Despre Sârbia oratorul a zis, că țara este cuprinsă de dorul păcii;

Înțelegerea însă o împedecă să facă pace. Bulgaria trebuie să primească unele părți, locuite de bulgari; dar monarhia nu voiește nici decum să nimicească Sârbia, ci să-i dea putință desvoltării.

Cătră sfârșitul cuvântului său, contele Czernin și-a desfășurat politica de pace, care dorește să o realizeze nu prin rugămintă și implorații, ci prin puterea noastră fizică și morală. Ne aflăm la ultimul capitol al răsboiului universal. Nu este de parte vremea, când ne vom gândi la anii mai din urmă ca la un vis. Politica unor conducători cehi, cari voiesc să sgudueze statul austriac și să rupă câteva părți din teritorul Ungariei, nu găsește răsunet la poporul ceh, care în general este leal.

Acestea sunt lămuririle rostite deputației consiliului comunal vienez. Împărtășirea lor s'a făcut având în vedere, că delegațiunile nu s'au putut convoca, — și luând în seamă, că în proximele zile contele Czernin se va întoarce la București pentru a termină tratativele de pace, care devurg încet și a căror durată, — sfârșește oratorul, — nu se poate hotără înainte.

La ministrul de culte.

Excelența Sa, I. P. Sfintul mitropolit și arhiepiscop Vasile Mangra și PP. SS. Lor episcopii Ignatie I. Papp al Aradului și Dr. E. Miron Cristea al Caransebeșului, s'a prezentat în 28 Martie la Excelența Sa domnul ministrul de culte și instrucție publică, contele Albert Apponyi, și i-au predat adresa Consistorului metropolitan cu privire la executarea gradată a articolului de lege XX din 1848. Ministrul a declarat, că va cerea în mod temeinic cuprinsul adresei prezentate.

Raporturile
între Ungaria și România

Ministrul de comerț, Szterényi József, a declarat următoarele în decursul unui interviu, ce l-a acordat în București unui ziarist:

— Excelență, de ce principiu s'a lăsat condusă monarhia, și în primul rând guvernul ungar, la încheierea păcii cu România?

— Nu de politica retorsiunii, ci de politica concilianței, a răspuns ministrul. Ne-am silit să convingem pe români, că au comis o mare greșală, atunci când s'au ridicat în contra vecinilor aliați, și că soartea lor în viitor este condiționată de raporturi prietenesti față de monarhie și față de națiunea ungară. În sfârșit ne-am silit să căștigăm garanții pentru viitor în cestia frontierei. Aceasta a fost unul din scopurile noastre.

Al doilea principiu a fost: să ne salvăm interesele materiale, dar fără să creem o situație insuportabilă României.

Această atitudine a noastră ne îndreptăștește a speră, că România în viitor își va căuta fericirea alătura cu noi, și va recunoaște, că existența ei națională este legată de monarhie și de Ungaria, din partea căror nici odată n'a amenințat-o primejdie, ci din contră pretinia noastră i-a asigurat desvoltarea.

— Excelență, conform impresiilor căștigate aici, care este oare condiția, ca pe baza tratatului să se asigure armonia între România și Ungaria și în special față de Ungaria?

— Opinia publică din România să renunțe la orice aspirații utopice, și după aspră lecție, ce a primit-o, sperăm, că și va veni în fire; și dacă în viitor, ceeace încă sperăm, frânele

FOISOARA

Tovarășul de drum

— De Andersen —

(Fine)

Tinărul avea să ghicească, unde este îndreptat gândul ei? Fata il privi cu bunătate. Dar când el rostă vorba: la ghete, ea se făcu galbenă ca ceară și începu să tremure din tot trupul. Înăzdar! Ionică nimerise răspunsul.

Mare bucurie în palat! Împăratul, cu toată bătrânețea lui, începu să sară ca un copil. Cealaltă, de bucurie că joacă împăratul și că Ionică fu băiat cu noroc, începu să bată din palme.

Și tovarășul se bucură mult, când afă că lucrul a mers bine; Ionică își impunea mâinile și multămind Domnului se rugă să nu-l părăsească nici d'aici încolo.

A doua zi avea să răspundă la altă întrebare.

Seara trecu tot ca cea de ieri. Când Ionică dormea, tovarășul urmărid fata de împărat, sbură iarăs către deal. Pe drum bătea mai aspru în spatele domniei; acum luase cu sine două nule. Iarăs intră pe

nevăzute în deal, văzu și auzi tot. Fata avea să găndească la manușă, și tovarășul iarăs spuse lui Ionică, cum ar fi visat. Astfel, vezi bine, deslegă întrebarea a doua. Nouă veselie isbuțni în palat, toți săreau și jucau, tocmai ca împăratul în ziua dintâi; — dar fata sădeă pe un covor și nu zicea nici un cuvânt.

Soarta lui Ionică atârnă de întrebarea a treia. Dacă va deslega-o și pe asta, se va însură cu fata împăratului și va moșteni împărația; dacă nu o va deslegă, au să-i tae capul, iar ochii lui frumoși albaștri vor fi dejunul vrăjitorului plin de răutate.

Ionică se culcă seara de timpuriu, se rugă și adormă. Însă tovarășul iarăs luă aripile pe umeri, și legă sabia la brâu, apucă în mână nulele toate trei, și sbură către palat.

Era noapte oarbă. Vijelia urlă; țiglele de pe case cădeau la pământ; pomii din grădină, de care spânzurau oasele crăișorilor, se îndoiau de vînt ca trestiile; în fiecare clipă fulgeră și tună îngrozitor.

Fereastra se deschise, și fata sbură afară. Galbenă la față, dar râzând de vîfor, sbură mai departe; mantaua ei făfăia ca o pânză de corabie, umflată de vînt. Tovarășul, mereu pe urma ei, o băteă

fără milă cu nulele, săngele ei picură pe pământ. Fata abea mai putea sbură. Sosiră la deal.

— Ce grindină! Ce vîfor! — grăește fata, — n'am mai pomenit aşa vreme.

— Ce-i prea mult nu-i sănătos, — zise vrăjitorul.

Povestii fata cum peștiorul ghică și întrebarea a două; dacă va răspunde și la a treia, ea trebuie să se mărite, și n'o să mai vină în deal, și n'o să mai poată învăța vrăji frumoase, ca până acum. Se mănuști până'n suflet.

— N'are să ghicească, — zise vrăjitorul, — vom iscădi un lucru, la care el nu poate să se găndească numai atunci, când va fi mai mare meșter decât mine.

După aceasta luă fata de mână și se preumbără prin largul odăi, înconjurați de drăcușori. Păianjenii roșii alergau în sus și în jos, buhele băteau toba; sură cucuveau și greerii negri cântau în flueriște. Cum vedea, cheful era în tocul lui.

După ce își petrecu binișor, fata avea să plece acasă. Vrăjitorul îi zise, că are să o petreacă către casă, dorind să mai fie câțiva timp împreună.

Si sbură lângă olaltă prin vîforul turbat. Tovarășul făcu nulele bucătele pe

spatele lor. Așa vijelie nu mai simțise nici vrăjitorul. Înaintea porții palatului își luă rămas bun dela fată, și-i șopti în ureche: «Să te găndești la capul meu».

Tovarășul trase cu urechea și pricepă. Fata se strecuă pe fereastra deschisă în oadă ei, iar vrăjitorul cu gândul să se întoarcă acasă. Dar tovarășul nostru repede îl înțăia de barba neagră și dintr'o lovitură îi reteză capul... Vrăjitorul n'au chip să strige nici: Vai! După aceasta îi ridică corpul și-l aruncă în lac, să fie hrană peștilor. Capul, după ce-l spălă, îl puse în năframă și plecă la cărciumă, să se odihnească.

A doua zi dete lui Ionică năframa legată și-i zise, să nu o deschidă până când fata îl va întreba: la ce se găndește ea?

In palatul domnesc se adunară atâția oameni, de abea încăpeau. Sfatul jării ședea în scaune cu perine; împăratul se îmbrăcase în haine nouă, în mână schiprul, pe cap coroana de aur lustruită, ca la o sărbătoare. Dar fata era galbenă și intrăstată, avea o haină neagră, de găndeai că se duce la îngropăciune.

— La ce mă gădesc? — întrebă domnița.

Ionică nu zise nimic; ci deslegă nă-

guvernării le vor avea în mâinile lor politicieni serioși, cari voesc să facă o politică reală, — va urma raportul reciproc de pretinie. Dar, la tot cazul, se reclamă din partea guvernelor române o politică energetică și sinceră. *Energică* față cu publicul din România, care zeci de ani a fost indus în eroare în urma unei politice egoiste de partid, și *sinceră* față cu noi, ca să se evite posibilitatea oricarei neînțelegeri.

— In cheștile economice, care vor fi în viitor relațiile României față de noi?

— Economicește România a fost de fapt de sute de ani atașată la Ungaria din toate punctele de vedere. Întreaga industrie de lângă frontieră ardeleană a fost destinată pentru România. Durere, această situație s'a schimbat esențial. România a încetat a mai fi piață, care a fost odată, pentru industria ungară; dar după pace trebuie să facem iarăș tot posibilul, să atașăm România la noi și economicește. Aceasta nu va merge ușor; dar, interes foarte importante politice și economice reclamă, să facem tot posibil în această direcție. Aceasta este interes comun pentru România și Ungaria. În punctul acesta rolul însemnat va avea industria ungară, deși de altă parte nu se poate nega, că în viitor situația va fi cu mult mai grea, de cum a fost în trecut.

— Cum aud, în ceeace privește comunicația pe Dunăre, a fost un schimb foarte viu de păreri.

— În cheștile economice în viitor, va avea rol foarte însemnat comunicația pe Dunăre, care poate da altă direcție raporturilor comerciale. Aici trebuie să ținem cont de străduințele germanilor, cari vreau să exploateze acest drum. Tocmai pentrucă azi în chestia aranjamentelor pe Dunăre nu este în avantaj nici Ungaria, nici Austria, atârnă numai dela ele amândouă, ca în chestia comunicării dunărene să-și asigure un tratament egal. Deci va atârna dela ișcusință întreprinderilor noastre, ca nu numai să susținem poziția celor două state ale monarhiei în România și Bulgaria, ci această poziție s'o întărim și mai mult în legătură cu Marea neagră și mai ales cu Ucraina.

In favoarea unui compromis. Ziul vienez *N. Fr. Presse*, în articolul său de Paști scrie: Deslegarea problemei dreptului electoral se pare că va urma prin mijlocirea unui *compromis*. Factorii responsabili nu se gândesc nici decât la jertfuirea părților de căpătenie ale proiectului, prin urmare partidul național al muncii va trebui să facă concesiuni mai largi. În imprejurările actuale guvernul ar putea pu-

blica *alegeri nouă* mai curând în Septembrie, căci vremea recirării și a secerișului nu este potrivită în acest scop. În nouă cameră ar intră o puternică *opozitie*, aşa încât proiectul legii electorale, — camera având și alte lucrări urgente, — abea s'ar rezolvi în cursul unui an. Presupunând că reforma electorală va fi votată de cameră în primăvara anului viitor 1919, chestiunea totuși nu-i definitiv deslegată. Proiectul va ajunge la *casa magnaților*, unde va forma obiect de nouă luptă, cu *nădejde puțind d'a obținea majoritatea*. N'ar rămânea alt remediul de căt reformarea casei magnaților: la aceasta se cere earăș timp. Ar trece din nou un an de zile, până când proiectul de acum ar fi votat din partea casei magnaților. Va să zică, ar trebui doi ani. Pe calea unui compromis reforma dreptului de alegere s'ar rezolvă mai repede.

Alegeri de deputați sinodali în Arhidieceză

Alegerile din cler pentru noul period 1918—1920 la sinodul arhidicezan s'au făcut *joia* trecută.

Au fost aleși următorii domni:

In Cercul I. Sibiu: Dr. Ilarion Puscariu, arhimandrit, vicar arhiepiscopal în Sibiu.

In cercul II. Săliște: Dr. Ioan Stroia, protopresbiter în Sibiu.

In cercul III. Sebeș: Sergiu Medean, protopresbiter în Sebeș.

In cercul IV. Alba-Iulia și cercul V. Deva: Nicolae Ivan, asesor consistorial în Sibiu.

In cercul VI. Hațeg: Lazar Triteanu, asesor consistorial în Sibiu.

In cercul VII. Ilia: Iosif Morariu, protopresbiter în Dobra.

In cercul VIII. Geoagiu: Dr. Ioan Dobre, protopresbiter în Deva.

In cercul IX. Zarand: Vasile Dămian, protopresbiter în Brad.

In cercul X. Câmpeni: Petru Popoviciu, protopresbiter în Abrud.

In cercul XI. Turda: Iovian Murășan, protopresbiter în Turda.

In cercul XII. Cluj: Dr. Eusebiu R. Roșca, arhim. dir. sem. în Sibiu.

In cercul XIII. Solnoc: Teodor Herman, protopresbiter în Dej.

In cercul XIV. Bistrița: Vasile Duma, protopresbiter în Reghin.

In cercul XV. Târnava: Mateiu Voileanu, asesor consistorial în Sibiu.

In cercul XVI. Sighișoara: Dumitru Moldovan, protopresbiter în Sighișoara.

In cercul XVII. Treiscaune: Dr. Octavian Costea, secretar consistorial în Sibiu.

In cercul XVIII. Brașov: Dr. Nicolae Regman, revizor școlar în Sibiu.

In cercul XIX. Bran: Dr. George Proca, asesor consistorial în Sibiu.

In cercul XX. Făgăraș: Nicolae Borzea, protopresb. în Făgăraș.

Scrutiniul alegerilor mireneni se face în Dumineca din 25 Martie v. (7 April n.)

frama și o arătă... Se infioră și el, când văzu căpătina vrăjitorului.

Cu groază priviră curtenii la acest cap de urâciune. Fata rămase înmormătită; în sfârșit se ridică, își întinse mâna către tinărul, care deslegă și-a treia întrebare.

Fără să se uite la el, spusină:

— Da, tu ești acum mirele meu. Astăzi ne vom serbă nunta.

— Așa înțeleg, — strigă împăratul, — astăzi place.

Oamenii se însoflătă. În oraș se începură cântările și muzica. Trăgeau clopoțete; steagurile negre fură date jos și toată jalea se prefăcu în bucurie.

In piață sfârșeau la frigare trei boi mari, găini și rețe. Tot omul care avea poftă, putea să-și tăe câte o bucătă. Din fântânilor săritoare, în loc de apă, ieșea vin minunat. Brutarii împărțeau cornuri, frânze și colaci pe nimică.

Ostașii dău din tunuri, iar copiii din pușculițe. În palat mâncau, își poftea noroc și închinău în sănătatea tuturor. În tot locul stăpâneau veselie, oamenii strigau și chiuiau de răsună aerul cale de o poștă de gura flăcăilor.

Mersul răsboiului

Telegrame oficiale dela biroul de presă al ministrului președinte

Raportul statului nostru major:

Budapesta, 3 April. (Of.) În valea dela Etzsch am respins trupe de recunoaștere italiene.

Budapesta, 4 April (Of.) Pe frontul de munte italian s'a înviorat întră cîțva luptă de artilerie. Cu prilejul înaintărilor de recunoaștere, dușmanul n'a lăsat în mâini mai mulți prizonieri.

Seful statului major.

Raportul statului major german:

Berlin, 3 April. (Marele cartier general). Frontul *vestic*: Lângă Lens și la sud de aceasta, din timp în tiptă, luptă violentă de focuri. În cursul zilei s'a restrâns activitatea răsboinică la lupte de tunuri și de recunoașteri. Atacul companiilor en gleze împotriva Ayettei le-am respins în contraatacuri. Dușmanul, cu mari puteri, a atacat seara între Marcelcave și Valea Luce, l-am respins cu grele pierderi pentru dânsul. Prin asalt am cuprins înălținile ce se ridică la sudvest de Moreuil. Artleria franceză pustiește mai departe Laonul.

Stiri politice. Atențunea zilelor din urmă s'a îndreptat earăș asupra *Vienei*, atât pentru cuvântul rostit în 2 l. c. de contele Czernin la primirea deputaților consiliului comunal, cât și pentru consfătuirile ministeriale și audiențele acordate de suveran, în aceeași zi, miniștrilor Wekerle, Apponyi și Windischgraetz.

Consfătuirile comune ministeriale s'au ocupat cu chestiuni de aprovisionare publică. Audiențele, cum se spune, stau în legătură și cu alte chestiuni privitoare la situația politică generală.

Iertare acordată de monarh.

Se anunță din Viena în 4 April: Majestatea Sa, cu prilejul nașterii fiului său celu mai mic, a dat amnistie pentru următoarele fapte punibile: crimă de lesă maiestate, fapte pedepsite cu închisoare până la o lună și amendă sub 500 coroane.

Nu se împărtășesc de amnestie persoanele pedepsite pentru: jurământ fals, calomnie, urcare de deținuți, cămatărie, făpturi punibile împotriva legii de alimentare, furturi dela căi ferate, vapoare și poștă.

Inștiințare

Având în vedere, că tot se mai adresează Excelenței Sale, Înalte Prea Sfintitului Domn Mitropolit și Arhiepiscop *Vasile*, rugări pentru ajutoare de răsboi pe seama preoților mai săraci, se aduce la cunoștința celor interesați, că sumele menite în acest scop s'au distribuit toate. Rugări, în această afacere, nu mai pot fi luate în considerare.

Inaintea Verdunului și în partea din mijloc a Vosgilor s'a redeșteptat lucrarea artileriei. La sudvest de Mirzbach, cu prilejul unei înaintări reușite, am făcut prizonieri.

Baronul Richthofen, căpitan de cavalerie, a secerat biruința aeriană a 75-a.

Pe celelalte fronturi nimic nou.

Berlin, 4 April. (Marele cartier general). Frontul *vestic*: Pe linia de luptă, la sud de Somme, s'a redeșteptat activitatea răsboinică. Prin surprindere și după o prezentare puternică de tunuri, dușmanul a încercat zădărnic. În zoriile zilei și după amezi, de patru ori, să ocupe înălțimea ce i-ani smuls-o la sudvest de Moreuil. Atacurile sale, împreunate cu grele pierderi pentru dânsul, s'au zădărnicit. Înaintea Verdunului și de-a lungul pădurii Parroy s'au dat în multe locuri lupte vîi de artilerie.

Frontul *răsăritean*: Trupe germane, în înțelegere cu guvernul finlandez, au pus piciorul pe uscatul Finlandei.

Pe celelalte fronturi nu sănă nouă.

Ludendorff.

Aviz

Spre orientare se comunică, că aceiai cari voiesc să facă examen particular (în cale privată) al vreunui curs pedagogic la seminarul arhidicezan «Andrei», au a-și înaintat cel mai târziu până în 1 Mai a. c. cererea Direcțiunii seminariale, adresată Consistorului Arhidicezan.

La cerere sunt a se includi următoarele documente:

1. Extras matricular, că sunt români greco-orientali și că în luna lunie a anului precedent au împlinit anul al 14-lea al etății.

2. Testimoniu școlar despre absolvarea de 4 clase gimnaziale, reale ori civile, respective despre absolvarea cursului pedagogic anterior.

3. Testimoniu dela medicul oficial al comunei (cercual) despre aceea că este sănătos și apt pentru chemarea învățătoarească.

4. Testimoniu dela oficiul comunal despre ubicația și despre starea civilă a tatălui.

5. Testimoniu dela autoritatea respectivă (comitetul parohial) despre conduită morală.

Candidații absolvenți deja de vreun curs la institutul seminarial vor alătura numai documentele de sub p. 2 și 5.

Sibiu, la 16/29 Martie 1918.

Consistorul arhidicezan.

Versuri soldațești

— De Const. Borda —

Frunză verde de maslin,
Ascultați la Constantin,
Că scrie din bătălie,
Numai Dumnezeu îl știe.
Și din tunuri și șrapneli,
Doamne, greu mai scapi din ele.

Frunză verde, măr bătut,
Pe unde noi am trecut
Multe lucruri am văzut:
Codri și păduri cu spinți,
Și mormânturi de străini,
Cruci și tufe d'ale micăi,
Și mormânturi de vointri.
Munte, munte, sloi de gheăță,
Mulți voinici ai strâns în brață,
Astăzi, mâne ori poimâne,
Mă vel strâng și pe mine;
Dar mă rog la Dumneazu,
Să mă ferească de rău!

Trad. de Lolo Hodoș.

— Se infioră și el, când văzu căpătina vrăjitorului.

Cu groază priviră curtenii la acest cap de urâciune. Fata rămase înmormătită; în sfârșit se ridică, își întinse mâna către tinărul, care deslegă și-a treia întrebare.

Fără să se uite la el, spusină:

— Da, tu ești acum mirele meu. Astăzi ne vom serbă nunta.

— Așa înțeleg, — strigă împăratul, — astăzi place.

Oamenii se însoflătă. În oraș se începură cântările și muzica. Trăgeau clopoțete; steagurile negre fură date jos și toată jalea se prefăcu în bucurie.

In piață sfârșeau la frigare trei boi mari, găini și rețe. Tot omul care avea poftă, putea să-și tăe câte o bucătă. Din fântânilor săritoare, în loc de apă, ieșea vin minunat. Brutarii împărțeau cornuri, frânze și colaci pe nimică.

Ostașii dău din tunuri, iar copiii din pușculițe. În palat mâncau, își poftea noroc și închinău în sănătatea tuturor. În tot locul stăpâneau veselie, oamenii strigau și chiuiau de răsună aerul cale de o poștă de gura flăcăilor.

Stirile zilei

Predică în Catedrală. În Dumineca a III-a din sfântul și marele post, în 25 Martie, va predica în catedrală din Sibiu, protoiereul asesor consistorial, părintele Dr. George Proca.

Calatoria ministrului de alimentație publică. Ziarele din capitală aduc stirea, că în zilele proxime ministrul de alimentație, Prințul Windischgraetz, va călători în Ardeal spre a cunoaște mai deaproape starea aprovisionării locuitorilor din Ardeal.

Raporturile monarhiei cu Turcia. Camera otomană în ședință din 31 Martie a.c. a desbatut contractele afacerilor externe față de monarhia noastră. În cursul desbaterilor s'a accentuat, că contractele cu puțină abatere sănt identice cu convențiile onsulare încheiate de Turcia cu Germania. Contractele încheiate vor statornici raporturi mai strâns între monarhie și Turcia pe teren economic și comercial. Camera a încredințat guvernul să subscrive contractele.

Concertul dnei Triteanu în Budapesta. În seria concertelor filarmonice, organizate în reduta din Budapesta, se ține astăzi, Sâmbătă, concertul cântăreței noastre de operă, al doamnei *Veturia Triteanu*.

Distinctie. Mareșalul Hindenburg a fost decorat din partea sultanului Mohamed V cu ordinul Medgidie cu diamante și săbii.

Consilieri intimi. Maiestatea Sa regele Carol a acordat episcopilor Dr. Ottokár Prohászka din Alba-regală și contele Iuliu Zichy din Pécs dignitatea de consilieri intimi.

Prelegerile publice despre *răsboiul mondial de astăzi*, anunțate în Nr. 26 c. al ziarului nostru, se încep *Duminică în 7 Aprilie n. 1918*, în sala festivă dela școală civ. de fete a Asociației (Str. Șaguna Nr. 8), la 5 ore d. a. Taxa intrării e 1 cor. de persoană, în favorul fondului filantropic al școalei. Pentru eleve gratuit.

Un arhiepiscop pentru preotii săi. Arhiepiscopul Árpád Várad din Kalocsa încă în anul trecut a donat fondului preoțesc al eparchiei romano-catolice de Kalocsa suma de 200.000 coroane. Arhiepiscopul a ordonat ca fiecare preot al său dacă se pensionează să primească o sumă mai mare și pe lângă aceasta să beneficieze de ajutor anual de răsboi în mărime de o mie de coroane.

Statificarea școalelor. Toate ziarele budapestene publică următoarele: Ministrul de culte și instrucțiune publică intenționează a statifica 200 școale în comitatul Hunedoarei. S'a și pornit procedura de statificare. Până acum au fost statificate școalele următoare, în mare parte greco-orientale române: Bărești, Livezeni, Beriu, Ohaba-de-sub-peatră, Nucșoara, Șibot, Orășioara-de-jos, Balomir, Bîntinji, Orășioara-de-sus, Gelmar, Castău, Costești, Mărtinești, Dâncul-mare, Sibișelul-vechiu, Pricaz, Pișchinț, Romos, Romoșel, Turdaș, Vaidei, Batiz și Sânta-mărie-de-peatră.

Reîntoarcerea refugiaților. Ministrul de interne a dispus ca refugiații ungari din comitatele Ciuc și Treiscaune să se reîntoarcă la vîtrele lor. Refugiații primesc dela forurile administrative bilet gratuit de călătorie și mâncare pe 3 zile.

Propaganda cu aeroplane. În Berlin și jur s'a pornit o acțiune febrilă în favoarea nouului împrumut de răsboi german. O mulțime de aeroplane cuptieră văzduhul și aruncă într-o locuitorii capitalei ilustrate, care infățișează orașe pustiute și oameni omorâți cu bombe din aeroplane. Ilustrație cu inscripție: *Noi v'am scăpat, ca să nu ajungeți și voi la asemenea soarte, de aceea subscrîti împrumutul de răsboi.*

Scrisorile lui Tolstoi. Din Stockholm se anunță, că toate scrisorile adresate de contele Leon Tolstoi fratelui său din Pirogovo au fost nimicite cu ocazia devastării moșiei din Pirogovo.

Dela o nuntă. Nuntașii mirelui Ioan Moldovan, învățător în Lepindea, și ai miresei, dăoarea Aurelia Holerga, făcă economul Silvestru Holerga din Măgărei, în marea veselie, gândindu-se la lipsurile ce le duce meseriașul român, au binevoită la *«Legatul Ilarie Chendi pentru ajutorarea copiilor săraci din Darlos, aplicăți*

la meserii», precum urmează: Zaharie Popa, paroh (Rîchișdorf) și Emil Sămărghițan, paroh (Căpâlna) căte 4 cor., Ioan 10 cor., Glicheria Holerga, I. Holerga, Silvestru Holerga, tatăl miresei, Maria Stanciu, Silvestru Holerga, vărul miresei, Achim Nicula și Olivia Sămărghițan, căte 1 cor., Teodor Cosma (Căpâlna) și Suciu, Inv. penz., căte 2 cor., Paraschiva Andrei și mătușa miresei, căte 20 bani, cu totul 29 cor. 40 fil. Pentru prinios aduce calde mulțumite: *Vic. Tordășianu*, președintul Reuniunii sodalilor români din Sibiu.

Orașele franceze Noyon și Albert. Noyon, în Picardia, are însemnatatea istorică. Aici s'a înoronat în anul 768 Carol cel Mare. În Noyon s'a născut *Calvin*, reformatorul și părintele calvinismului. Orașul Albert a primit numirea sa dela *Albert de Luynes*, favoritul regelui Ludovic al XIII-lea. Albertul are o veche biserică, despre care se spune că s'a clădit în veacul al XI-lea. Este un loc celebru de peregrinaj.

Mulțumită

Nepuțând răspunde în particular fiecaruia pentru condolențele trimise mie din tristul incident al trecerii la vecinie a scumpului și neuitatului meu fiu *Dr. Nicolae Aron*, medic, — pe calea aceasta mulțumesc tuturor rușilor și pretenților, precum și on. preoți cari au oficiat slujba divină, asemenea și on. jandarmeriei din Ciora, care în frunte cu sergentul major a dat ultimele onoruri militare și a ajutat împreună cu junii soldați din Ciora la asturarea scumpului meu fiu.

Ciora-de-jos, la 30 Martie 1918.

Jalnica mamă:

Laura Aron n. Tomuș.

Despre Ucraina

— O conferență —

In localul școalei de fete *Profesorii Asociați*, din București str. Al. Lahovary Nr. 39, dl *Zamfir Arbore*, cunoscut scriitor și om de carte, a ținut o foarte interesantă conferență despre Ucraina.

Bătrânușul conferențiar a stăpân pe toate mijloacele simple, care pot atrage atenția respectuoasă și interesată a unui auditoriu întregitor. Cu înșuflete și multă știință a lucrurilor acest vechi luptător al libertății a adus despre Ucraina liberă informații istorice, filologice și psihologice din cele mai instructive.

Conferențiarul a arătat mai întâi situația geografică a Ucrainei. Întins pe măsurile Niprului, înținutul ocupat de ucrainieni, (sau Ruteni, sau Maloruși, sau Huțeni, s. Huțuli) are o întindere de vreo 13.500 milă geometrică pătrată. Poporul rutean formează o nație de peste 36 milioane înși, din care 32 milioane se găsesc compacți la sudul fostului imperiu al țărilor.

Ucraina e unul din ținuturile cele mai bogate ale fostei Rusii. După statistică din 1910, numai recolta grâului, orzului și secarei a dat 215 milioane chintale, iar 88 la sută din totalul speciei ce se întrebunează în Rusia la fabricarea zahărului a fost dat de guvernăminte Kiev, Podolia, Volinia și Cernigov.

Bogată e această țară în vite, iar avută minieră e considerabilă; 66 la sută din tot fierul Rusiei îl dă Ucraina și tot aici se află singurele mine de cărbuni ale fostului imperiu.

Conferențiarul a făcut apoi o prezentare a tipului etnic ucrainean. A arătat deosebirile între limba ruteană și celelalte limbi slave, și a insistat cu deosebire asupra literaturii poporale a neamului rutean. În deosebire a vorbit dl Arbore despre famoasele Dumî, gânduri, care caracterizează literatura poporă și în care s'a sintetizat toată istoria acestui popor fără noroc. Din această bogată și fragedă literatură — purtată din loc în loc și din generație în generație de cobzari, rapsozii ruteni, — au izvorât marile opere ale simțirii și culturii ucrainene. Cel mai mare dintre scriitorii acestui popor e Șevcenko, asupra vieții și operei căruia dl Arbore a insistat înduioșat și cu competență.

Una din poezile acestui pictor-poet, ieșit din robii ce erau o marfă ieftină în imperiul țarist dinaintea anului 1845, a fost decretată azi, în statul liber ucrainean, ca imn național.

Multe informații interesante a dat apoi conferențiarul despre istoria poporului moldo-rus.

În secolul al XIII-lea se cunoșteau deja cele trei ramuri ale slavilor din Rusia de azi: la sud erau ucrainenii, la nord-

vest iușii-albi, iar spre nord-est grupul Kazan-Vladimir (popoarele moscovite de rassă slavă-mongolă).

Bătut de năvălirile turce și tătare, asuprit de dominația polonă și lituană, poporul ucrainean, care rezistase vîțejește pe malurile Niprului (unde a și întemeiat o fortăreață famoasă: Sicei-Zaporozene), fu silnit în 1654 să se unească cu Moscova pentru a se putea apăra. De atunci încep mulțumite: *Vic. Tordășianu*, președintul Reuniunii sodalilor români din Sibiu.

Tarii izbutite prin înobilarea șefilor politici malo-ruși să înstrâneze pe aceștia de neamul lor. Poporul fu curând dat ca rob acestor inobilați, cari și exploataără alături de moscovici.

Așa se pierdu libertatea și tendința firesc-democratică a organizației sociale ucrainene.

Conferența s'a sfârșit cu o invățătoare cercetare a relațiunilor românilor cu poporul rutean. În dese momente ale istoriei române găsim pe români alături de ucrainieni luptând, ba împotriva turcilor, ba a tătarilor, ba a polonezilor.

Domnitorii Moldovei au avut relații nu numai politice, ci și de rudenie cu șefii ucraineni.

DL Arbore a terminat scoțând în relief asemănarea de situație geografică și de suferință istorică a neamului românesc și a celui ucrainean. Spre deosebire de noi, însă în Ucraina au fost intelectuali cari au păstrat mereu unitatea morală și culturală a poporului lor și au păstrat-o neaținsă pentru zilele mari de acum.

G. T.

Din Săliște

Cu prilejul adunării generale a «Cassei de păstrare».

Belșugul de numără, ce inundează lumea, apăsa tot mai mult și mai greu asupra instituțiilor noastre de economii și credit.

Povara aceasta, de trei ani încoace, într-o formă mai mult sau mai puțin tanărătoare, o găsim exprimată în toate rapoartele băncilor noastre.

Deși puține, totuși pe lângă cele câteva bănci cu capitaluri sociale de 1–6 milioane, la care s'a putut ridică săracia poporului român până acum, a ajuns o seamă din rândul celor mijlocii, prin râvnă nepregetată de muncă și stăruință a conducerilor, să treacă cu izbândă peste neprincipala vremurilor nemaipomenit de vitrege. Fără căuta cuvinte de laudă, între cele ce au știut mai bine să se acomodeze imprejurilor exceptionale, prin care treceam, a fost și este «Cassa de păstrare» din Săliște.

Bilanțurile anilor din urmă, îndeosebi al anului 1917, prin însemnatul venit net de 70,164 Cor. după un capital social de 500.000 Cor. dovedește dăjuns afirmău-ne, ce voim a o scoate la lumină.

Organizația fericită, care i-au dat-o întemeietorii, s'a păstrat cu mici abateri, reclamate de împrejurări. A dat, în timp de 34 de ani, din venitul ce a realizat, sume considerabile pentru scopuri culturale și filantropice.

Din venitul anului 1917, aceasta bancă a jertfit acum 19,213 Cor. Cifrele vorbesc de sine!

Rezultatele frumoase, realizate de acest institut pe teren economic și cultural, au fost accentuate în diferite rânduri, în zilele românești și în presa străină. O foaie de specialitate ungurească din București scria, mai anii trecuți, în următorii termini elogioși despre activitatea reunii: «Casa de păstrare din Săliște, înființată la anul 1884 cu un mic capital social, nu numai desvoltă în această comună românească spiritul de economie și satisfacă trebuințele de credit ale poporației, dar a dat și ajutor pentru a se crea unele instituții de o deosebită importanță și utilitate publică; fără acest ajutor instituțiile acestea nicicând nu s-ar fi putut înființa, și astfel a ajuns între instituțiile de bani, cu caracter filantropic, adevărat record».*

Propășirea acestei bănci se atribue în parte împrejurărilor favorabile ale locuitorilor din marginea, oamenilor înzestrăți cu înșuiri bune comerciale, care prin împrumuturi potrivite, prin economisiri și depunerii, au stat în strânsă legătură cu «Cassa de păstrare»; dar de altă parte avem s'o atrăbim stăruințelor și îscusinței înteqlegătoare a directorului executiv, dl *Costandin Herța*, care prin numeroasele efecte publice lombardabile, în valoare de 1.689,250 Cor., a căutat cu mult succes să întărească îngrădirea institutului, — să între și să țină prietenească legătură cu băncile mari românești și străine din patrie.

Teatrul cinematograf. *Apollo*, Strada Schewis. Director: D-na *Emil Tóth*. Sâmbătă în 6 April, Film Nordisk: *Colonul împăratului*, comedie, cu Gunnar Tolnäs. *Aurul afurisit*, dramă, cu Olaf Fönn. Duminică și Luni, în 7 și 8 April: *Proba de foc*. Incepul la: 7^{1/2} ore seara.

Adunarea generală ținută în 28 Martie a. c. st. n., în încrederea neșvăitoare a conducerii, prin hotărârea unanimă a ridicării capitalului social la un milion, înaintea această instituție de bani în sirul băncilor noastre celor de frunte.

Dorind institutului succese desăvârșite, aşteptăm ca susținând și în viitor creștinesc obiceiul filantropiei, în proporție ridicării capitalului social să se răsfârângă și binefacerile sale asupra multelor cerințe șilipsuri economice culturale, ca numele bun căștigat să și-l păstreze, cu scumpătate și în viitor.

Despre această oferă garanță munca neobosită, conștientiositatea și devotamentul dlui director executiv *Const. Herța*, care într-un cuvânt potrivit a accentuat importanța deosebită a acestui moment, când banca înființată la 1884 cu un capital de 26,000 Cor. ajunge la un capital social de un milion de coroane.

Un acționar.

Mulțumită

In scopul contribuirii la cumpărarea unui potir, a unui disc, a două șifeșnice pe sf. prestol, a unei țitoare de vin și apă la proscrimidier, făcând apel la poporul credincios din comuna Veseud (tract. Agnita) au binevoită a oferi obolul lor foții oamenii de inimă, la cari m'am adresat, cu următoarele sume:

Sofia Morar Nr. 120	Cor. 30—
Ana și Gheorghe Varga 123	30—
Ana Varga 77	22—
Ana Varga 79	10—
Vasile Varga 79	20—
Ana Gergel 83	40—
Elena și Maria Varga 84	10—
Iosif Pascu 5	10—
Samoil și Eva Varga 122	20—
Vict. Rus 98	10—
Ana și Simion Varga 97, 99	20—
Maria Varga 105	10—
Paraschiva Varga 105	20—

